

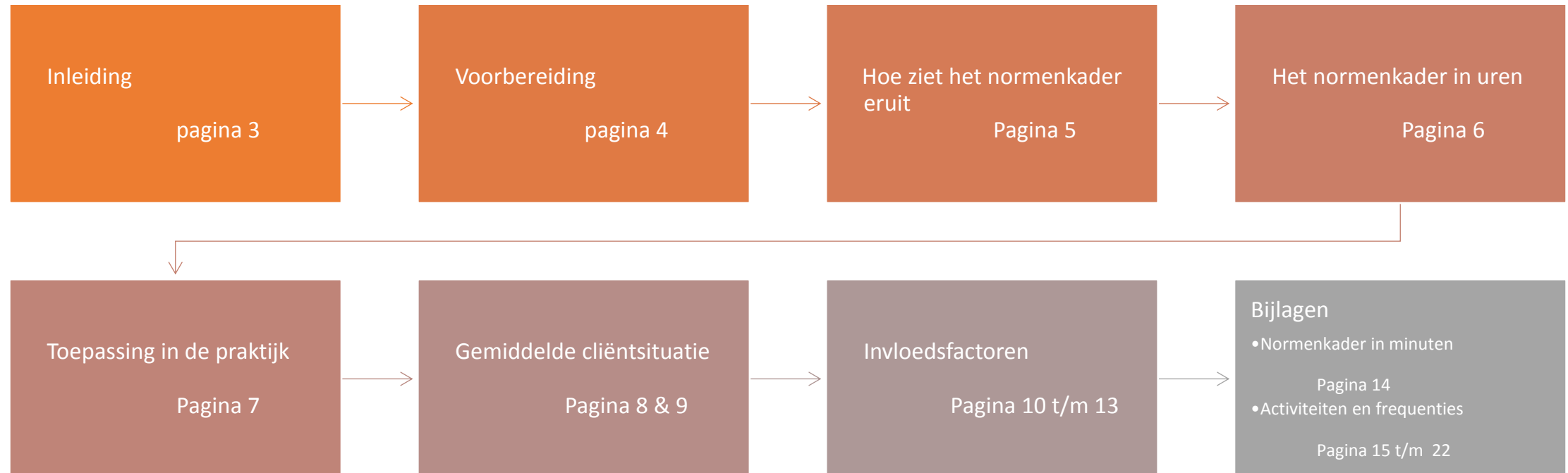
Normenkader ondersteuning en regie bij het huishouden

Definitief concept; 26-11-2019

Vast te stellen in de colleges van
B&W van maart

Inhoudsopgave

Inleiding

Voor u ligt het H4 Normenkader ondersteuning en regie bij het huishouden. Dit is tot stand gekomen na empirisch onderzoek van bureau HHM in samenwerking met KPMG Plexus naar aanleiding van uitspraken van de Centrale Raad van Beroep dat gemeenten aan de hand van objectieve en onafhankelijke onderbouwing met normtijden aanvragen ondersteuning en regie bij het huishouden moeten toekennen.

In haar uitspraken van december 2018 bevestigde de CRvB dat dit normenkader voldoet aan de eisen die in mei 2016 werden gesteld aan de onderbouwing van normtijden.

Door uit te gaan van 'de gemiddelde cliëntsituatie' en de mogelijkheid tot meer of minder inzet, kan dit normenkader in iedere gemeente en voor iedere cliënt worden toegepast aansluitend aan het vigerende gemeentelijke beleid.

Om te bepalen in hoeverre het landelijk HHM normenkader passend is voor de lokale situatie in de H4 gemeenten, zijn onderstaande betrokkenen geconsulteerd:

- Beleidsmedewerkers van de vier gemeenten
- Wmo-consulenten van de vier gemeenten
- Managers en uitvoerend medewerkers van zorgaanbieders
- De Adviesraden Sociaal Domein van de vier gemeenten
- Cliënten
- De juristen van de 4 gemeenten
- HHM

Uit deze consultatie blijkt breed draagvlak voor het invoeren van een normenkader. Tevens blijkt dat het landelijk HHM normenkader met enkele, in dit document verwerkte wijzigingen, past bij de situatie binnen de H4 gemeenten.

NB.. In de verordeningen wordt gesproken over "ondersteuning en regie bij het huishouden" en soms komt de term als HbH nog voor in diverse notities. In dit normenkader wordt de term "ondersteuning en regie bij het huishouden" consequent gehanteerd om verdere verwarring te voorkomen.

voorbereiding

Inrichting huishoudelijke ondersteuning

Onafhankelijk en objectief

Getoetst in vele gemeenten

Juridisch getoetst

Onderbouwing normtijden

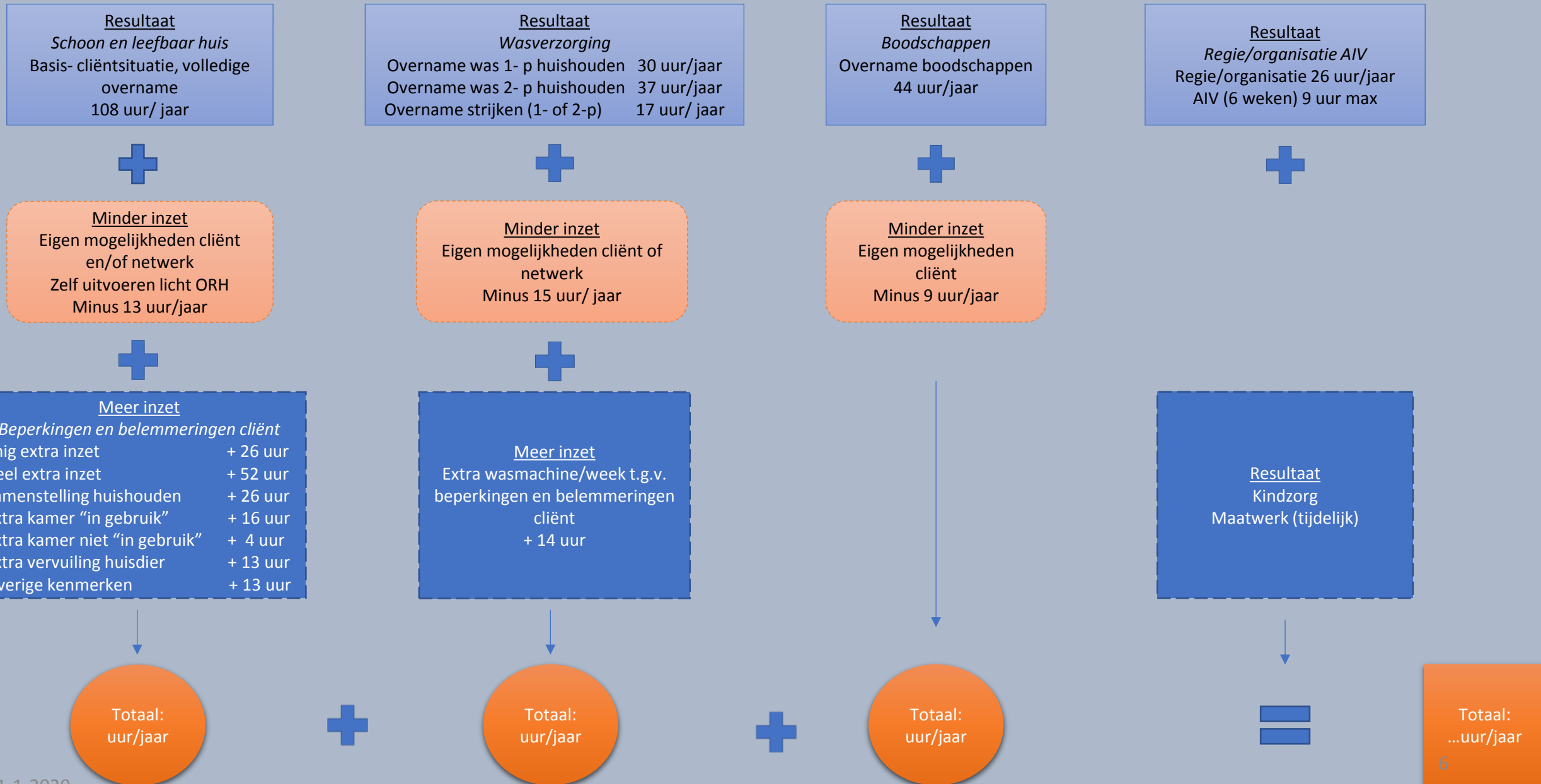

Onderbouwing beleid

Hoe ziet het normenkader eruit?

De volgende pagina geeft het H4 Normenkader ondersteuning en regie bij het huishouden weer. Per resultaatgebied is uitgewerkt hoeveel professionele inzet nodig is voor de verschillende resultaten in de gemiddelde cliëntsituatie en wat het effect van verschillende factoren hierop is. De normtijden zijn weergegeven als 'uren per jaar'. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wettelijke plicht om tijdbesteding inzichtelijk te maken voor de cliënt en daarmee diens rechtspositie te bewaken. Maar tegelijk wordt flexibele toepassing naar individuele cliëntsituaties mogelijk, zodat er ruimte is voor het maatwerk dat van week tot week nodig is.

H4 Normenkader Ondersteuning en Regie bij het Huishouden (in uren per jaar)

Hoe pas je het normenkader toe?

Bij toepassing van het normenkader maakt de Wmo consulent een optelsom van de resultaatgebieden waarbij de cliënt ondersteuning nodig heeft. Zo nodig wordt 'meer inzet' opgeteld en 'minder inzet' afgetrokken. Het normenkader wordt op de volgende manier geïnterpreteerd:

- De ondersteuningstijd zoals in het kader weergegeven bij de gemiddelde cliëntsituatie, betreft volledige professionele overname van alle activiteiten. Dit vormt de basis die voor de individuele cliënt op maat moet worden gemaakt.
- Het betreft uren per jaar, in bijlage 1 is het kader weergegeven in minuten per week.
- De professionele hulp verdeelt zelf de uit te voeren werkzaamheden en de beschikbaar gestelde uren in de tijd, uiteraard in overleg met de cliënt. Zo worden uiteindelijk alle activiteiten uit het ondersteuningsplan met de overeengekomen frequentie uitgevoerd (dus ook de activiteiten die niet iedere week uitgevoerd hoeven worden). In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de activiteiten en frequentie van uitvoering hiervan waarop het normenkader is gebaseerd.
- Het normenkader betreft de voor de hulp beschikbare totale tijd. Het betreft dus geen instructietijd voor het uitvoeren van bepaalde activiteiten. In ieder huishouden, in iedere situatie, is sprake van net weer wat andere verdelingen van activiteiten en van de tijd die dit kost.
- In het normenkader is naast de directe tijd ook indirecte tijd opgenomen. Dit is tijd die nodig is voor binnenkomen, afspraken maken, interactie met de cliënt en bijvoorbeeld het pakken en opruimen van schoonmaakmiddelen. Deze indirecte tijd is even noodzakelijk als de directe tijd om de beoogde resultaten te behalen. De indirecte tijd betreft 21,9 minuten per week.
- De totale tijd die conform het normenkader beschikbaar wordt gesteld, zien wij als het jaarlijks aantal uren dat is te besteden ten behoeve van de te bereiken resultaten. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat deze totaaltijd toereikend is om te doen wat nodig is in de gemiddelde cliëntsituatie (zie vraag 12). Voorwaarde hiervoor is daarom dat goed onderzoek is gedaan naar de individuele situatie van de cliënt (keukentafelgesprek).
- Met dit normenkader kan een verantwoord niveau van een schoon, opgeruimd en georganiseerd huishouden worden gerealiseerd. Aandachtspunt is dat persoonlijke opvattingen van cliënten of hulpen soms anders zijn dan waarop dit normenkader is gebaseerd. In deze is dan het normenkader leidend, omdat deze op basis van onderzoek bij en met vele cliënten en in afstemming met diverse deskundigen tot stand is gekomen.

Gemiddelde cliëntsituatie

- Een huishouden met 1 of 2 volwassenen zonder thuiswonende kinderen;
- Wonend in een zelfstandige huisvestingssituatie, gelijkvloers of met een trap;
- Er zijn geen huisdieren aanwezig die extra inzet van ondersteuning vragen;
- De cliënt kan de woning dagelijks op orde houden (bijvoorbeeld aanrecht afnemen, algemeen opruimen) zodat deze gereed is voor de schoonmaak;
- De cliënt heeft geen mogelijkheden om zelf bij te dragen aan de activiteiten die moeten worden uitgevoerd;
- Er is geen ondersteuning vanuit mantelzorgers, netwerk en vrijwilligers bij activiteiten die moeten worden uitgevoerd;
- Er zijn geen beperkingen of belemmeringen aan de orde bij de cliënt die maken dat de woning extra vervuult of dat de woning extra schoon moet zijn;
- De woning heeft geen uitzonderlijke inrichting en is niet extra bewerkelijk of extra omvangrijk.

Maatwerk

Niet iedere cliënt past in deze omschrijving van de gemiddelde cliëntsituatie. Voor cliënten waarbij de gemiddelde situatie niet van toepassing is, kunnen invloedsfactoren worden meegewogen. Deze staan in het normenkader als 'meer inzet' of 'minder inzet'. Daarmee wordt voor iedere cliënt maatwerk gerealiseerd. Let op dat de aanwezigheid van deze kenmerken niet automatisch leidt tot meer inzet. Het is steeds de vraag aan de toegang of een kenmerk leidt tot extra vervuiling of vraagt om een extra niveau van schoon, waardoor meer inzet nodig is.

Invloedsfactoren

Kenmerken cliënt

a. Kenmerken cliënt

- Mogelijkheden cliënt zelf: de fysieke mogelijkheden van de cliënt om bij te dragen aan de uit te voeren activiteiten. Dit hangt af van het kunnen bewegen, lopen, bukken en omhoog reiken, het vol kunnen houden van activiteiten, het kunnen overzien wat moet gebeuren en daadwerkelijk tot actie kunnen komen. Ook speelt hier de trainbaarheid en leerbaarheid van de cliënt mee.
- Beperkingen en belemmeringen van de cliënt, die gevolgen hebben voor de benodigde inzet. De hoeveelheid extra ondersteuning die nodig is, is leidend, niet de problematiek als zodanig. Voorbeelden zijn Huntington, ALS, Parkinson, dementie, visuele beperking, revalidatie, bedlegerig, psychische aandoeningen, verslaving/alcoholisme e.d. Dit kan op twee manieren uitwerken:
 - Het kan nodig zijn extra vaak schoon te maken of te wassen, doordat meer vervuiling optreedt. Bijvoorbeeld als gevolg van rolstoelgebruik, ernstige incontinentie, overmatig zweten, (ernstige) tremoren, besmet wasgoed (bijvoorbeeld bij chemokuur of Norovirus).
 - Het kan nodig zijn de woning extra goed schoon te maken. Ter voorkoming van problemen bij de cliënt voortkomend uit bijvoorbeeld allergie, astma, longemfyseem, COPD.
- Ondersteuning vanuit mantelzorgers, netwerk en vrijwilligers: de hoeveelheid ondersteuning die wordt geboden vanuit mantelzorgers, het netwerk van de cliënt en eventuele vrijwilligers, waardoor minder professionele inzet vanuit de gemeente noodzakelijk is omdat een deel activiteiten door niet-professionals wordt gedaan.

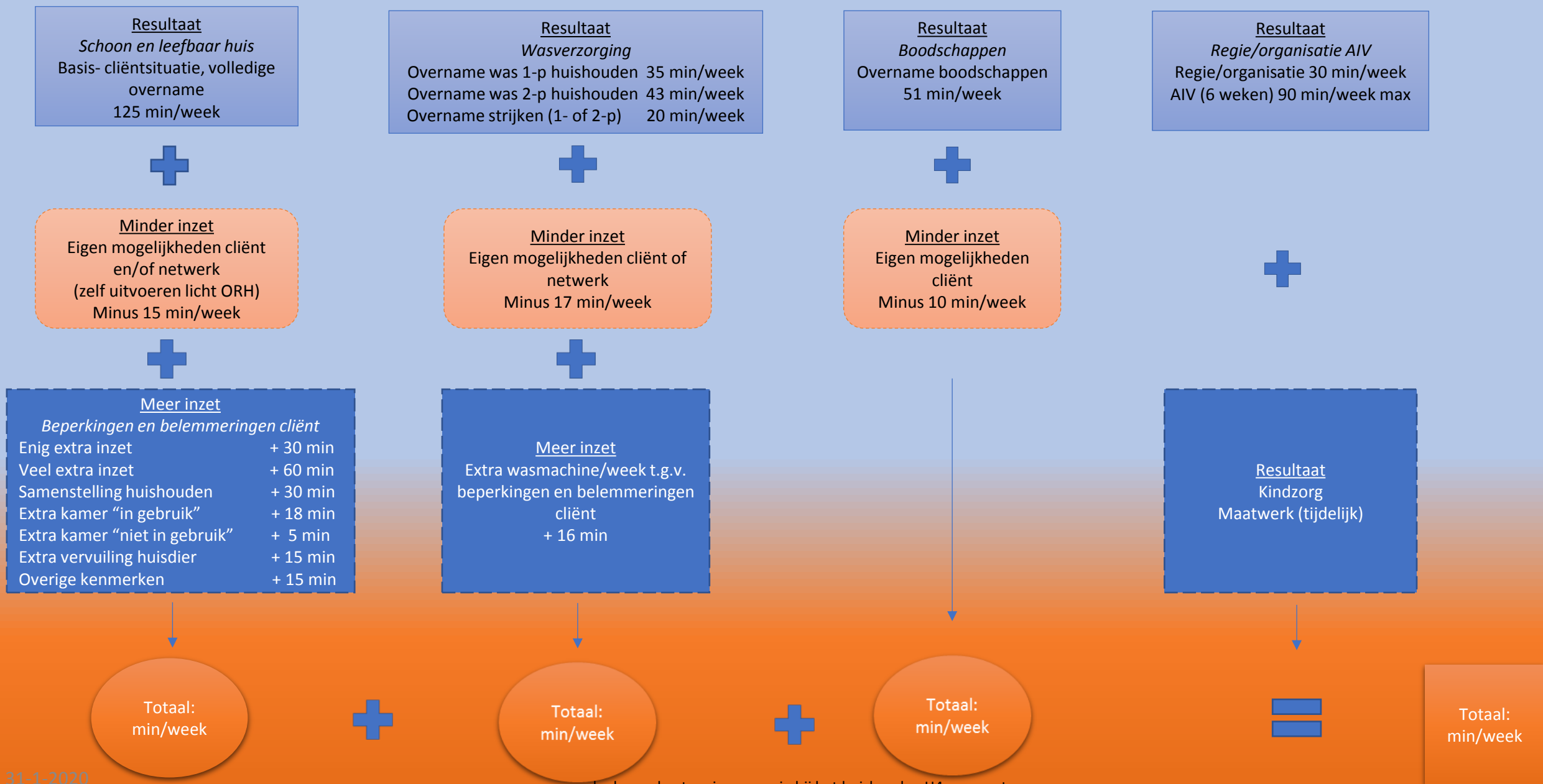
Kenmerken huishouden

- Samenstelling van het huishouden: het aantal personen en de leeftijd van leden in het huishouden. Als sprake is van een huishouden van twee personen, is niet per se extra inzet nodig. Dit is bijvoorbeeld wel het geval wanneer zij gescheiden slapen, waardoor een extra slaapkamer in gebruik is. Het kan ook betekenen dat er minder ondersteuning nodig is, omdat de partner een deel van de activiteiten uitvoert (gebruikelijke zorg). De aanwezigheid van een kind of kinderen kan leiden tot extra noodzaak van inzet van ondersteuning. Dit is mede afhankelijk van de leeftijd en leefstijl van de betreffende kinderen en van de bijdrage die het kind levert in de huishouding (leeftijdsafhankelijk). Als er kinderen zijn, zijn er vaak ook meer ruimtes in gebruik. Een kind kan eventueel ook een bijdrage leveren in de vorm van mantelzorg en daarmee de benodigde extra inzet beperken of opheffen. Bij een kind kan ook sprake zijn van bijzonderheden (ziekte of beperking) die maken dat extra inzet van ondersteuning nodig is.
- Huisdieren: door de aanwezigheid van één of meer huisdieren in het huishouden, kan door meer vervuiling extra inzet nodig zijn dan in de norm is opgenomen. Dit staat nog los van de verzorging van huisdieren. Een huisdier veroorzaakt niet altijd extra benodigde inzet (goudvis in een kom, een niet verharende hond, etc.). Een huisdier heeft vaak ook een functie ten aanzien van participatie en eenzaamheidsbestrijding. Met de cliënt moet in voorkomende gevallen overleg plaatsvinden over aantal of aard van huisdieren en welke gevolgen hiervan wel of niet 'voor rekening' van de gemeente komen.

Kenmerken woning

- Inrichting van de woning: extra inzet nodig door bijvoorbeeld extra veel beeldjes of fotolijstjes in de woonkamer of een groot aantal meubelstukken in de ruimte. Het gaat in dit geval om de extreme situaties, waarin de inrichting een aanzienlijke extra ondersteuning vergt. Ook hierbij kan nader overleg met de cliënt zijn aangewezen over wie wat doet in het huishouden.
- Bewerkelijkheid van de woning: extra inzet nodig door bouwkundige en externe factoren, bijvoorbeeld de ouderdom van het huis, de staat van onderhoud, de aard van de wand- of vloerafwerking, de aard van de deuren, schuine wanden, hoogte van de plafonds, tocht en stof, eventuele gangetjes en hoekjes.
- Omvang van de woning: een grote woning kan, maar hoeft niet per se meer inzet te vragen. Een extra grote oppervlakte van de in gebruik zijnde ruimtes kan meer tijd vergen om bijvoorbeeld stof te zuigen, maar kan het stofzuigen ook makkelijker maken omdat eenvoudiger overal omheen gewerkt kan worden. Een extra slaapkamer die daadwerkelijk in gebruik is als slaapkamer vergt wel extra tijd.

H4 Normenkader Ondersteuning en Regie bij het Huishouden (in minuten per week)

Woonruimten					
Schoon en leefbaar huis	woonkamer 	Slaapkamer(s) 	keuken 	Badkamer + toilet 	Hal
Afnemen nat en droog	- Stof afnemen/laag /midden/hoog incl. tastvlakken en luchtfilter - Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten - Zitmeubels afnemen (droog/nat) - Radiatoren reinigen	- Stof afnemen/laag/midden /hoog incl. tastvlakken en luchtfilter - Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten - Radiatoren reinigen	- Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten - Radiatoren reinigen	- Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten - Radiatoren reinigen	- Stof afnemen/laag/midden /hoog incl. tastvlakken en luchtfilter - Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten - Radiatoren reinigen
Stofzuigen en dweilen	- Stofzuigen - dweilen	- Stofzuigen - dweilen	- Stofzuigen - dweilen		- Stofzuigen - Dweilen - Trap stofzuigen (binnenshuis)
Ramen en gordijnen	- Gordijnen wassen - Lamellen, luxaflex reinigen - Ramen binnenzijde wassen	- Gordijnen wassen - Lamellen, luxaflex reinigen - Ramen binnenzijde wassen	- Gordijnen wassen - Lamellen, luxaflex reinigen - Ramen binnenzijde wassen	- Gordijnen wassen - Lamellen, luxaflex reinigen - Ramen binnenzijde wassen	
Bed verschonen		- Bed verschonen - Matras draaien			

Schoon en leefbaar huis	woonkamer 	Slaapkamer(s) 	Keuken 	Badkamer en toilet 	Hal
Keuken schoonmaken			• Keukenblok en – apparatuur (buitenzijde) • Afval opruimen • Keukenkastjes binnenzijde • Koelkast (binnenzijde) • Oven/magnetron • Vriezer los reinigen binnenzijde (ontdooit) • Afzuigkap reinigen (binnenzijde) • Bovenkant keukenkastjes • Tegelwand (los van keukenblok)		
Sanitair schoonmaken				• Badkamer schoonmaken (incl. stofzuigen en dweilen) • Toilet schoonmaken • Tegelwand badkamer afnemen	
Opruimen	• Opruimen	• Opruimen			

Tabel 1. Activiteit benodigd voor een schoon en leefbaar huis

Ruimte	Basisactiviteit	Frequenties
Woonkamer en andere kamers 	Stof afnemen hoog incl. luchtfilters	1 X per 2 weken
	Stof afnemen midden	1 X per week
	Stof afnemen laag	1 X per week
	Opruimen	1 X per week
	Stofzuigen	1 X per week
	Dweilen	1 X per week
Slaapkamer(s) 	Stof afnemen hoog incl. luchtfilters	1 X per 6 weken
	Stof afnemen midden	1 X per week
	Stof afnemen laag	1 X per week
	Opruimen	1 X per week
	Stofzuigen	1 X per week
	Dweilen	1 X per 2 weken
	Bed verschonen en opmaken	1 X per 2 weken
Keuken 	Stofzuigen	1 X per week
	Dweilen	1 X per week
	Keukenblok (buitenzijde) inclusief tegelwand, kookplaat, spoelbak, koelkast, eventuele tafel	1 X per week
	Keukenapparatuur (buitenzijde)	1 X per week
	Afval opruimen	1 X per week
	Afwassen	1 X per week

Tabel 2: Frequenties benodigd voor een schoon en leefbaar huis (basisactiviteiten)

Ruimte	Basisactiviteiten	frequentie
Sanitair 	Badkamer schoonmaken (incl. stofzuigen en dweilen)	1 X per week
	Toilet schoonmaken	1 X per week
Hal 	Stof afnemen hoog incl. tastvlakken en luchtfilters	1 X per week
	Stof afnemen midden	1 X per week
	Stof afnemen laag	1 X per week
	Stofzuigen	1 X per week
	Trap stofzuigen (binnenshuis)	1 X per week
	Dweilen	1 X per week

Ruimte	Incidentele activiteiten	Frequenties
Woonkamer en andere kamer(s) 	Gordijnen wassen	1 x per jaar
	Reinigen lamellen/ luxaflex	2 x per jaar
	Ramen binnenzijde wassen	4 x per jaar
	Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten	2 x per jaar
	Zitmeubels afnemen	1 x per 8 weken
	Radiatoren reinigen	2 x per jaar
Slaapkamer(s) 	Gordijnen wassen	1 x per jaar
	Reinigen lamellen/ luxaflex	2 x per jaar
	Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten	4 x per jaar
	Zitmeubels afnemen	2 x per jaar
	Radiatoren reinigen	2 x per jaar
	Matras draaien	2 x per jaar
Keuken 	Gordijnen wassen	2 x per jaar
	Reinigen lamellen/ luxaflex	3 x per jaar
	Ramen binnenzijde wassen	4 x per jaar

Ruimte	Incidentele activiteit	frequentie
Keuken 	Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten	2 x per jaar
	Radiatoren reinigen	3 x per jaar
	Keukenkastjes (binnenzijde)	2 x per jaar
	Koelkast (binnenzijde)	3 x per jaar
	Oven/magnetron (grondig schoonmaken)	4 x per jaar
	Vriezer los reinigen (binnenzijde ontdooit)	1 x per jaar
	Afzuigkap reinigen (binnenzijde) - vaatwasbestendig	2 x per jaar
	Afzuigkap reinigen (binnenzijde) Niet vaatwasbestendig	2 x per jaar
	Bovenkant keukenkastjes	1 x per 6 weken
Sanitair 	Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten	2 x per jaar
	Radiatoren reinigen	2 x per jaar
	Tegelwand badkamer afnemen	4 x per jaar
	Gordijnen wassen	1 x per jaar
	Ramen binnenzijde wassen	4 x per jaar
	Reinigen lamellen/luxaflex	3 x per jaar
Hal 	Deuren/deurposten nat afdoen incl. deurlichten	2x per jaar
	Radiatoren reinigen	2 x per jaar

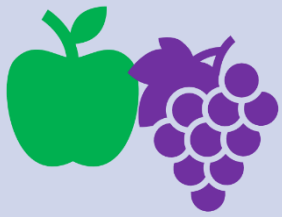
Tabel 3: Frequentie benodigd voor een schoon en leefbaar huis (incidentele activiteiten)

Activiteit		Frequentie
	Wasgoed sorteren	1 x per week
	Behandelen van vlekken	5 x per 2 weken (indien nodig)
	Was in de wasmachine stoppen (incl. wasmachine aanzetten)	5 x per 2 weken
	Wasmachine leeghalen	5 x per 2 weken
	Sorteren naar droger of waslijn	5 x per 2 weken
	Was in de droger stoppen	5 x per 2 weken
	Droger leeghalen	5 x per 2 weken
	Was ophangen	5 x per 2 weken
	Was afhalen	5 x per 2 weken
	Was opvouwen	5 x per 2 weken
	Was strijken	1 x per week
	Was opbergen/ opruimen	5 x per 2 weken

Tabel 4: activiteiten en frequenties benodigd voor de wasverzorging

* In een tweepersoons huishouden wordt uitgegaan van een frequentie van 5 x per 2 weken voor de was, in een éénpersoonshuishouden is dat 2 x per week

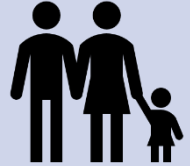
onderdeel	activiteit	frequentie
Boodschappen 	Het opstellen van een boodschappenlijst	1 x per week
	Het doen van de boodschappen	1 x per week
	Het opruimen van de boodschappen	1 x per week

Tabel 5: activiteiten en frequentie voor de boodschappen

Onderdeel	Activiteit
Advies, instructie en voorlichting 	Aanleren van activiteiten en samen uitvoeren van de activiteiten gericht op een schoon en leefbaar huis en de was-verzorging
	Aanleren van activiteiten en samen uitvoeren van activiteiten gericht op boodschappen en maaltijden

Tabel 6: activiteiten voor advies, instructie en voorlichting

Onderdeel	activiteit
Verzorgen minderjarige kinderen 	Was verzorgen
	Kamers opruimen
	Eten maken
	Tasjes school
	Aankleden
	Wassen
	Eten geven
	Structuur bieden
	Meer tijd huishoudelijke taken
	Brengen naar school/ crèche
	Naar bed brengen
	Afstemming met andere hulp/ informele zorg
	Afstemming/ sociaal contact (aankomst, vertrek, administratie, contact met cliënt)

Tabel 7: activiteiten voor verzorgen van minderjarige kinderen